

1901130403040001
EXAMINATION OCTOBER 2024
MASTER OF ARTS (SANSKRIT) (THIRD SEMESTER)
SANSKRIT POETICS - ALANKAR SHASTRA
(१) आनंदवर्धनकृत - ध्वन्यालोक - प्रथम प्रद्योत ।
(२) राजशेखरकृत - काव्यमीमांसा (अध्याय ३ & ५)

[Time: As Per Schedule]

[Max. Marks : 50]

Instructions:

1. Fill up strictly the following details on your answer book
  - a. Name of the Examination: MASTER OF ARTS (SANSKRIT) (THIRD SEMESTER)
  - b. Name of the Subject: SANSKRIT POETICS - ALANKAR SHASTRA
(१) आनंदवर्धनकृत - ध्वन्यालोक - प्रथम प्रद्योत ।
(२) राजशेखरकृत - काव्यमीमांसा (अध्याय ३ & ५)
  - c. Subject Code No: 1901130403040001
2. Sketch neat and labelled diagram wherever necessary.
3. Figures to the right indicate full marks of the question.
4. All questions are compulsory.

Seat No:

--	--	--	--	--	--

Student's Signature

Q.1 नीयेना प्रश्नोना टूंकमां जवाब आपो (कोई પણ पांय)

10

- (१) ध्वन्यावलोकना कर्ता अने ते शेमा विलकत छे ते जशावो.
- (२) प्रसिध्ध अवयवोथी अतिरिक्त काव्यविशेष तत्त्वने शु कडेवाय छे? तेनी व्याख्या लप्पो.
- (३) वेदपुरुष तरीके काव्यपुरुषना अंगो जशावो.
- (४) काव्यमीमांसाना केटवा अधिकरण छे? तेना प्रथम अधिकरणनुं शिर्षक लप्पो.
- (५) प्राचीन आचार्यो अने राजशेखरना मते व्युत्पत्तिनो अर्थ स्पष्ट करो.
- (६) अनिर्वचनीयवादिनः अेटवे शुं?
- (७) ध्वन्यावलोकना प्रथम उद्योतमां केटवा प्रकारना ध्वनिनी यर्या थछ छे?

Q.2 (અ) સાનુવાદ વિવરણ કરો. (કોઈપણ બે)

8

1. યદપ્યુક્તમ્ - પ્રસિદ્ધપ્રસ્થાનાતિરેકિણો માર્ગસ્ય કાવ્યત્વહાનેર્ધ્વનિર્નાસ્તિ - ઈતિ તદપ્યયુક્તમ્ । યતો લક્ષણકૃતામેવ સ કેવલં ન પ્રસિદ્ધઃ લક્ષ્યે તુ પરીક્ષ્યમાણે સ એવ સહ્યદયયાદકારિ કાવ્યતત્ત્વમ્ । તતોડન્યચ્ચિત્રમેવેત્યગ્રે દર્શયિષ્યામઃ ।
2. તત્ર શબ્દગતચારુત્વ હેતવોડનુપ્રસાદયઃ પ્રસિધ્ધા એવ । અર્થગતચઉપમાદયઃ । વર્ણસંઘતનાધર્માશ્ચ યે માધુર્યાદયસ્તેડપિ પ્રતીયન્તે । તદનતિરિકતવૃત્તયોડપિ યાઃ કૈચિદુપનાગરિકાધાઃ પ્રકાશિતાઃ તા અપિ ગતાઃ શ્રવણગોચરમ્ । રીતશ્ચ વૈદર્ભીપ્રભૂતયઃ । તદવ્યતિરિકતઃ કોડયં ધ્વનિર્નામેતિ ।
3. યથા આલોકાર્થી સન્નપિ દીપશિખાયાં યત્નવાન જનો ભવતિ, તદુપાયતયા । નહિ દીપશિખામન્તરેણ આલોકઃ સમ્ભવતિ । તદ્વદ વ્યંગયમર્થ પ્રત્યાદૃતો જનો વાચ્ચેડર્થ યત્નવાન ભવતિ । અનેન પ્રતિપાદકસ્ય કવેવ્યંગ્યમર્થ પ્રતિ વ્યાપારો દર્શિતઃ ।
4. કાવ્યસ્યાત્મા સ એવાર્થસ્તથા ચાદિકવે : પુરા ।
કૌચ્ચદ્વન્દ્વવિયોગોત્થઃ શોકઃ શ્લોકત્વમાગતઃ ॥
વિવિધવાચ્યવાચકરચનાપ્રપચ્ચચારુણઃ કાવ્યસ્ય એવાર્થ સારભૂતઃ । તથા ચાદિક વેર્વાલ્મીકેર્નિહતસહચરીવિરહકાતરક્રૌચાક્રન્દજનિત શોક એવ શ્લોકતયા પરિણતઃ ।

(બ) સાનુવાદ વિવરણ કરો. (કોઈ પણ એક)

5

- (૧) સર્વગુણયોગી મહાકવિઃ ।
- (૨) વરમકર્વિન પુનઃ કુકવિઃ સ્યાત્ ।

Q.3 ધ્વન્યાભાવવાદીઓનુ ખંડન આનંદવર્ધને કઈ દલીલોથી કર્યુ છે તે વિસ્તારથી ચર્ચો.

13

અથવા

વાચ્યાર્થ અને પ્રતીયમાન અર્થ વચ્ચેનો ભેદ વિસ્તારથી લખો.

Q.4 કવિશિક્ષા વિષયક ગ્રંથ તરીકે કાવ્યમીમાંસાનું યોગદાન વિસ્તારથી ચર્ચો.

14

અથવા

ढूकनूध लडु.

- (१) कलवुडडुरुष उतुडतुतु
- (ॢ) कलवुडडुडुडु:

*****